

SZAKOZÁSI KÉRDÉSEK

A TÁRSADALOMTUDOMÁNYOK OSZTÁLYOZÁSÁNAK KÉRDÉSEI A FID/C3 BUDAPESTI ÜLÉSÉN

Babiczký Béla

Az Egyetemes Tizedes Osztályozásnak /ETO/ a szocialista országokban való használhatósága szempontjából fontos munkának tekintendő az ETO 3 /Társadalomtudományok/ főosztályának revíziója. Ez a munka a FID /Nemzetközi Dokumentációs Szövetség/ kezdeményezésére 1958-ban indult meg. Ekkor alakult meg a FID/C3 szakbizottság, amely munkaprogramját a FID tagállamainak megküldte. A szocialista országok a munkába való bekapcsolódás előkészítésére 1959-ben Budapesten szakértői értekezletet tartottak, majd az 1959. évi varsói 25. FID konferenciától kezdve a FID/C3 munkájában kisebb-nagyobb erőkkel folyamatosan részt vettek. 1960-tól kezdve a FID/C3 üléseit fél-évenként felváltva egy európai szocialista, illetve tőkés országban tartotta, s így biztosította a bizottság munkájának folyamatosságát és az egyes szakterületek revíziójához a megfelelő szakemberek bevonását. Egymás után vitatta meg az ETO 3 /Társadalomtudományok/ főosztály egyes szakterületeit, és tett revíziójukra javaslatot a FID központi osztályozási bizottságának és a FID főtitkárságának.

A FID/C3 bizottság hét éves munkája eredményeként eddig a 32 /Politika/, a 331 /Munka/, a 332+336 /Pénzügyek/, a 37 /Pedagógia/ szakok revízióját végezte el. Ezek a módosítások az ETO-ban 1965. december 31-ig hatályba léptek; őket az Extensions and Corrections to the UDC 5:6 kötete és a 6:1 kötet tartalmazza. A FID/C3 revíziós munkája a főosztály több más szakcsoportját is érintette, amennyiben azokból több problémát /pl. a 337 Vámügy szakból/ a revízió alatt esett szakokba vitt át. Az egész 3 főosztályból azonban a 30 /Szociológia/, a 31 /Statistika/, a 330 /Politikai gazdaságtan/, a 333 /Föld- és lakásügy/, a 334 /Szövetkezetügy/, a 335 /Szocializmus/, a 337 /Vámügy/, a 338 /Gazdasági helyzet/, a 339 /Javak elosztása, nemzeti jövedelem/ alosztályok revíziója, minthogy őket az eddigi revízió legfeljebb egyes részleteiben érintette, lényegében még folyik, és a javaslatok állandóan módosulnak a vita során.

A FID/C3 bizottság az egész főosztály revíziójára vonatkozó tervzetét a FID C 65-38 /2. December 1965./ dokumentumban tette köz-

zé.E szerint a revízió nyomán a 332, a 335, a 337 és a 38 szakcsoportok számai váltnának szabaddá.

A bizottság a 34 /Jogtudomány/, a 35 /Állam- és közigazgatás/, a 36 /Népjelét, biztosításügy/, a 38 /Kereskedelem és közlekedés/ és a 39 /Néprajz/ szakok revíziója éppen csak elkezdődött és a revízióknak csak irányvonalai alakultak ki, bár egyes szakokban, pl. a jogtudományban holland, magyar és német javaslatok is készültek.

A magyar ETO szakértők a FID/C3 bizottság munkájában kezdettől igen tevékenyen vettek és vesznek részt javaslataikkal és személyes közreműködéssel. Munkájukat itthon segítik az Országos Osztályozási Bizottság, az MTA Könyvtára és intézetei, az Országos Pedagógiai Könyvtár, az Országos Statisztikai Hivatal stb. és egyéb intézmények munkatársai.

A FID/C3 bizottság 1959. után egy alkalommal 1962. májusában már ülésezett Budapesten. Az Országos Dokumentációs Bizottság /a FID magyar tagja/ meghívására most 14. ülészakát a FID/C3 1966. április 25-28. között ismét Budapesten tartotta meg H.ARTZ professzor elnökletével. Az ülésen 8 ország /Belgium, Csehszlovákia, Hollandia, Magyarország, Lengyelország, Német Demokratikus Köztársaság, Német Szövetségi Köztársaság és Svédország/ 24 szakértője vett részt, közöttük volt G.LORFÈVRE és L.KOFNOVEC, a FID Központi Osztályozási Bizottságának /FID/CCC/ két tagja és E.ÖHMANN, a FID Főtitkárság Osztályozási Osztálya képviselője.

A FID/C3 ülészakának résztvevőit az Országos Dokumentációs Bizottság nevében JÁNSZKY Lajos és dr.LÁZÁR Péter, az OMKDK főigazgatója, a FID/CCC magyar tagja üdvözölték. Az ülészak helye az MTA Képes-terme volt.

A FID/C3 bizottság budapesti 14. ülészakán, mely az eddigiek között a legnépesebb volt, folytatták a javaslatok megvitatását. Elsősorban a 33 /Közgazdaságtudományok/ szak revíziójáról, ezen belül is fő témaként a 330 /Politikai gazdaságtan/ került megvitatásra a csehszlovák és a magyar javaslatok alapján.

A rendelkezésre álló idő minél jobb kihasználása érdekében a legterjedelmesebb 330 és 34 szakok megvitatására külön munkabizottságot alakítottak ki, melyek a plenáris ülés közben több alkalommal szimultán tárgyalták meg a problémákat, és csak eredményeiket hozták a plénum elé, mely közben szakértők bevonásával egyéb szakterületek, így a 30 /Szociológia/ revíziójával kapcsolatosan folytatott megbeszéléseket.

Ezzel lehetővé vált, hogy a 30 /Szociológia/ szak régóta halasztott revíziója is előrehaladt, és revíziójának tervét napirendre vették. Ezzel lehetővé válna a 335 /Szocializmus/ szak szabaddátétele, illetve ezeknek a kérdéseknek osztályozására az ETO-ban a megfelelő jelzetek kialakítása.

Ugyancsak kialakította a bizottság irányelveit a 334 /Szövetkezetügy/ alosztály tekintetében is és a bővítési javaslat kidolgozásá-

val a 15. ülészsakra a csehszlovák szakértőket bizták meg.

Az ülészsak különösképpen a 330 /Politikai gazdaságtan/ és a 338 /Termelés, gazdasági helyzet/ osztályok közt a tárgykörök elhatárolására törekedett. A 330 /Politikai gazdaságtan/ átdolgozása az ülészsakon lényegében befejeződött, mert a magyar javaslatot megvitatás után kisebb módosításokkal elfogadták és a magyar szakértőket megbizták, hogy a módosított tervezetet kidolgozva a következő 15. ülészsak elé terjesszék jóváhagyásra. A 338 szakon belüli elhelyezés mellett döntött a bizottság a népgazdasági irányítás és tervezés osztályozására vonatkozó revízió tekintetében. Ennek tartalmát illetőleg a csehszlovák javaslatot elfogadták, a szakjelzeteknek a 338 alatti kidolgozásával a magyar szakértőket bizták meg, s az így összedolgozott új tervezetet terjesztik majd a 15. ülészsak elé.

Megvitatatták az ülészsakon a 339 /Javak elosztása, nemzeti jövedelem/ alosztálynak az előző ülésen kidolgozott revíziós javaslatát /Draft P-Notes 1965:15/, és a vita során kialakult irányelveknek megfelelően a belga szakértőket kérték fel, hogy a szak revízióját érintő javaslatokat foglalják össze egy dokumentumba, különös tekintettel az ebben a szakban elhelyezendő nemzetközi gazdasági együttműködés és külkereskedelem szakcsoportra. Az így elkészítendő javaslatot a belga szakértők készítik elő vitára a 15. ülészsakra.

A budapesti ülészsak eredményei közé tartozik, hogy a sok napirendi pont ellenére sikerült megkezdeni a 34 /Jogtudomány/ osztálynak revízióját is. Az ülészsakra kialakított magyar javaslat /egy több évvel ezelőtti javaslat alapján/ figyelembe vette az NDK-ban időközben kialakított javaslatokat és a nemzetközi jog revíziójára vonatkozó holland javaslatot is. A javaslatokat az ülészsak keretében kialakított négytagú különbizottság tárgyalta meg. A nemzetközi szervezetek osztályozása kérdésében a holland javaslatot fogadták el, mely a nemzetközi szervezeteket a 06 alatt osztályozza, elfogadták azonban azt az elvet, hogy ezeknek a szervezeteknek nemzetközi jogi vonatkozásai számára a nemzetközi jogon belül 341 alatt is kell számot biztosítani, s a részletkérdések a 06-hoz való viszonyítással fejezhetők ki.

Az ETO 34 különbizottság megállapodott a/ a 34 osztály korlátozottan közös alosztásai tekintetében; b/ elfogadott a magyar javaslat alapján több jelzetet a 340 /Jogelmélet/ szakcsoportban; c/ megállapodott, hogy a 341 /Nemzetközi jog/ és 342 /Államjog/ szakcsoportok vitáját a magyar javaslat és a hozzá írásban benyújtandó észrevételek alapján fogja legközelebb megtárgyalni, s ennek befejezése után hasonló módszerrel a 343 /Büntetőjog/ és 344 /Katonai büntetőjog/ revízióját fogják elvégezni.

Előzetes vita folyt a 35 /Államigazgatás/, a 36 /Népjlét, biztosításügy/ szakok revíziójának kérdésében is.

A FID/C3 budapesti ülészsaka a társadalomtudományok főosztályának további revíziójával igen széles alapon foglalkozott, és bár végleges eredmények csak kis számban születtek, mégis lényeges előreha-

ladás történt a 33/Közgazdaságtudomány/osztályának átdolgozása tekintetében. Ugy látszik, hogy - elsősorban a szocialista országok ETO szakértőinek aktív sürgetésére - belátható időn belül /egy, másfél év/ az ETO 33 osztály revíziója megnyugtató módon lezárható lesz, s ezzel az ETO-nak ez a területe ismét stabil munkaeszközként szolgálhatja a könyvtárakat.

A FID/C3 bizottság elhatározta, hogy az ETO osztály revízióját, amilyen gyorsan lehet befejezi, s ennek érdekében a javaslatok kidolgozását meggyorsítják, és a következő ülészakot főként ennek a kérdésnek fogják szentelni. Ugy határoztak, hogy az átalakítások csak asz után kerüljenek P-Notes formában publikálásra, miután valamennyi közgazdaságtudományi szakcsoport revíziója befejeződött, és az egyes szakcsoportokat egymással és a rokon-területekkel összehangolták. A bizottságnak ez a határozata is hozzájárul ahhoz, hogy a könyvtárak a revízió következtében szükséges módosításokat katalógusaikban zavar nélkül valósíthassák meg.

A problémák megvitatása az intenzív vita szellemében, baráti légkörben folyt. Az ülészak keleti és nyugati résztvevői a fennálló ideológiai különbségek ellenére igyekeztek biztosítani a szakmailag gyümölcsöző együttműködést. Új mozzanat volt, hogy az ülészakon ismét résztvettek az NDK szakértői is.

A résztvevő külföldi vendégek tiszteletére a magyar könyvtárak meghívott szakemberei részvételével a MM Könyvtári osztálya, az OMKDK és az MTA Könyvtára az Akadémia Tudós-klubjában adott fogadást. A vendégek budapesti városnézésen és visegrád-esztergomi autóbuszkiránduláson vettek részt. Érdeklődésüknek megfelelően egyéni szakmai program keretében több magyar könyvtárban tettek látogatást.

Az ülészak elnöke, H.ARNTH professzor a budapesti ülészak megrendezéséért meleghangú levélben mondott köszönetet. Egyben meghívta a magyar szakértőket a FID/C3 következő, 15. ülészakára, melyet 1966. november 8-11. között az NSZK-ban, Bad Godesbergben, a Rajna mellett tartanak meg.

:::~

BABICZKY, B.: The questions of the classification of social sciences at the Budapest session of the FID/C3

The revision of class 3 /Social sciences/ of the UDC began at the UDC Conference held in Budapest, in September, 1966. The FID/C3 has been operating for seven years under the chairmanship of Prof. Dr.H.ARNTZ, with the participation of the experts of Eastern and Western countries. During this time, the committee has finished the revision of classes 32 /Politics/, 331 /Labour/, 332+336 /Financial Affairs/ and 37 /Education/, and has prepared the plan for the revision of several other subject groups.

The FID/C3 Committee held its last, 14th session in Budapest, between the 25th and 28th April, 1966. 24 experts of 8 countries /Belgium, Czechoslovakia, Holland, Hungary, Poland, the German Democratic Republic, the German Federal Republic and Sweden/ participated in the session, among them two members of the FID/CCU and the representative of the Classification Department of the General Secretariat FID. The main subjects of the session were the proposals of classes 330 /Political Economics/, 338 /Production, Economic Situation/, 339 /Distribution of Goods, National Income/, moreover the preparation of the revision of sections 30 /Sociology/ and 34 /Law/.

On the basis of the preliminary proposals and discussions, the Hungarian and Czecho-Slovakian experts were commissioned to summarize the projects of classes 330, 334 and 338, and the Belgian experts were commissioned to summarize those of class 339. The revision of section 34 /Law/ will be prepared jointly by Hungarian and Dutch experts in several stages on the basis of their preliminary proposals and the current discussions.

The FID/C3 Committee passed a resolution to the effect that it would conduct the revision of all the special groups of class 33 as soon as possible /in one year or in one year and a half/, but it would publish the modifications only after the conclusion of the revision of the whole department in the form of P-Notes.

The chief result of the 14th Budapest Session is that it made considerable progress to conclude the pending works of revision.

The members of the committee attended a reception at the Club of Scientists of the Hungarian Academy of Sciences, and took part in an excursion to the country by motor-coach.

The next, 15th session of the FID/C3 is to be held at Bad Godesberg /beside the Rhine/ between the 8th and 11th November, 1966.

Б. БАБИЦКИ: Вопросы классификации общественных наук на заседании FID/C3 в Будапеште

Ревизия класса 3 УДК /общественные науки/ началась на конференции по вопросам УДК в Будапеште в сентябре 1959 года. FID/C3 действует уже 7 лет под председательством Проф. Д-р. Х. АРНТЦ-а, с участием специалистов восточных и западных стран. В течение этого периода комитет закончил ревизию классов 32 /политика/, 331 /труд/, 332 + 336 /финансы/ и 37 /педагогика/, и подготовил план ревизии нескольких других классов.

Последняя, 14-я сессия комитета FID/C3 была проведена в Будапеште, с 25 до 28 апреля 1966 г. В заседании участвовало 24 эксперта из 8-и стран /Бельгия, Чехословакия, Голландия, Венгрия, Польша, ГДР, ФРГ и Швеция/. Среди участников было 2 члена FID/CSS и представитель отдела классификации Генерального секретариата FID. Заседание занималось прежде всего предложениями относительно классов 330 /политическая экономия/, 338 /производство, экономическое положение/, 339 /распределение благ, национальный доход/, а также подготовлением ревизии классов 30 /социология/ и 34 /юридические науки/.

На основании предварительных предложений и дискуссий, венгерским и чехословацким специалистам было поручено заключение проектов по классам 330, 334 и 338, а бельгийским экспертам - заключение проекта по классу 339. Ревизия класса 34 /юридические науки/ будет проведена в несколько этапов венгерскими и голландскими специалистами совместно в соответствии с их предварительными предложениями и с итогами настоящих дискуссий.

Комитет FID/C3 принял решение о скорейшем проведении ревизии всех специальных частей класса 33 /в течение I - I 1/2 лет/, но модификации будут опубликованы в качестве "P-Notes" только по окончании ревизии всего класса.

Важнейшим результатом будапештского 14-го заседания было то, что комитет достиг значительного успеха в деле завершения незавершенных ревизионных работ.

Члены комитета приняли участие в приеме в "Клубе ученых" Венгерской Академии Наук и побывали на экскурсии в провинции.

Следующее, т.е. 15-е заседание FID/C3 будет организовано в г. Бад-Годесберг /на Рейне/ с 8-го по 11-ое ноября 1966 г.

.S.

BABICZKY, .: Klassifizierungsfragen der Soziologie vor der Sitzung der FID/C3 in Budapest

Die Revision der UDK Abteilung 3 /Gesellschaftswissenschaften/ nahm ihren Beginn gelegentlich der UDK-Konferenz im September 1959 in Budapest. Die FID/C3 arbeitet unter der Leitung von Prof. Dr.H. ARNTZ bei Teilnahme ausländischer Sachverständiger aus Ost und West. Im Laufe dieses Zeitraumes beendete das Komitee die Revision der Abteilung 32 /Politik/, 331 /Arbeit/, 332 + 336 /Finanzwesen/ und 37 /Unterrichtswesen/ und durchführte die Vorbereitung der Revisionsplanung für mehrere Fachgruppen.

Die 14. letzte Tagung des FID/C3 Komitees wurde in Budapest vom 25. bis 28. April 1966 abgehalten. An der Tagung nahmen aus 8 Ländern /Belgien, der Tschechoslowakei, Holland, Ungarn, Polen, der Deutschen Bundesrepublik, Schweden/ 24 Sachverständige Teil, unter diesen befanden sich 3 Mitglieder der FID/CCC und ein Vertreter des FID Generalsekretariats, Abteilung für Klassifizierung. An der Tagung bildeten die Vorschläge der Fachabteilung 330 /Politische Ökonomielehre/, 338 /Produktion, Wirtschaftslage/, 339 /Güterverteilung, Nationaleinkommen/, ferner die Vorbereitung der Revision für die Fachabteilung 30 /Soziologie/ und 34 /Jurisprudenz/ die Hauptthemen.

Auf Grund der vorläufigen Vorschläge und der Diskussion wurden ungarische und tschechoslowakische Sachverständige mit der Zusammenfassung der Entwürfe der Fächer 330, 334 und 338, - belgische Sachverständige mit der Zusammenfassung des Faches 339 betraut. Die Revisionsarbeiten des Faches 34 /Jurisprudenz/ wird an Hand der vorläufigen Entwürfe und der gegenwärtigen Diskussion, von ungarischen und holländischen Sachverständigen gemeinsam und in mehreren Stufen ausgearbeitet.

Das FID/C3 Komitee fasste einen Beschluss, dass die Revision sämtlicher Fachgruppen der Abteilung 33, so schnell als möglich /innerhalb von ein bis eineinhalb Jahren/ verrichtet werde, die Modifikationen jedoch erst nach Beendigung der Revision der gesamten Abteilung in Form von P-Notes veröffentlicht werden.

Das bedeutendste Ergebnis der 14. budapester Tagung ist, dass zwecks Abschluss der in der Schwebe befindlichen Revisionsarbeiten bedeutende Massnahmen getroffen wurden.

Die Komiteemitglieder nahmen an einem Empfang im Gelehrten-Club der Ungarischen Akademie der Wissenschaften und an einer Autobus-excursion in die Provinz teil.

Die nächste, 15. Tagung der FID/C3 findet in Bad Godesberg/am Rhein/vom 8. bis 11. November 1966 statt.

" "